

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.005.07.2016
P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Jerzy Baranek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/15/2016 z 12 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Gimnazjum im. ks. inf. Ferdynanda Machaya w Jabłonce, ul. Piusa Jabłońskiego 4, 34-480 Jabłonka (<i>Gimnazjum</i> lub <i>Szkoła</i>), należące do Zespołu Szkół w Jabłonce (<i>Zespół Szkół</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogusława Pilch - Dyrektor Zespołu Szkół w Jabłonce (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

Szkoła w okresie objętym kontrolą nie zapewniła w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków nauczania.

Wprawdzie zajęcia rozpoczynały się o prawie stałej porze (różnica jednej godziny), a różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie była większa niż jedna godzina, to jednak w planach lekcji oddziałów stwierdzono przypadki lokowania przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji na ostatnich godzinach lekcyjnych, a dodatkowo nie uwzględniono zasady naprzemiennego rozmieszczenia zajęć o różnym stopniu trudności i charakterze. Również wprowadzenie 5-minutowych przerw nie zapewnia uczniom zdaniem NIK pełnej regeneracji przed kolejnymi lekcjami.

Wpływ na ocenę zapewnienia higienicznych warunków nauczania miał również stan sal dydaktycznych. Przeprowadzona na zlecenie NIK kontrola Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Targu (*PPIS*) wykazała, że sale dydaktyczne wymagają odnowienia, a aż 24% używanych przez uczniów stolików ze względu na uszkodzenia powinno zostać wymienionych. Kontrola wykazała również przypadki przechowywania w apteczkach środków do udzielenia pierwszej pomocy, których termin ważności upłynął. NIK zwraca również uwagę, że stosownie do § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³ teren szkoły powinien być ogrodzony.

Pozytywnie natomiast należy ocenić zapewnienie przez szkołę dostępu do: biblioteki szkolnej, obiektów sportowych, pomocy przedlekarskiej, stołówki szkolnej oraz możliwość pozostawiania w szkole podręczników i przyborów szkolnych. Na pozytywną ocenę zasługuje również zapewnienie uczniom możliwości korzystania z Internetu i zabezpieczenie przed dostępem do treści niepożądanych.

¹ Kontrolą objęto rok szkolny 2015/2016 do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 1 czerwca 2016 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy ucznia

Opis stanu faktycznego

W Gimnazjum, według stanu na 30 września 2015 r., utworzonych było dziewięć oddziałów, w których uczyło się łącznie 212 uczniów, z czego trzech spoza obwodu. Liczba uczniów w oddziale w klasach I-II mieściła się w przedziale od 20 do 24 uczniów, a w klasie III od 25 do 27 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 59)

Kontrola pracy uczniów pod kątem tworzenia rozkładów zajęć zgodnie z zasadami organizacji umysłowej pracy ucznia przeprowadzona w odniesieniu do planów lekcji wykazała, że:

- we wszystkich przypadkach zajęcia rozpoczynały się o stałej porze (różnica pomiędzy dniami była nie większa niż jedna godzina), jak również różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie była większa niż jedna godzina;
- za wyjątkiem trzech oddziałów (Ia, IIa, IIb), nie wystąpiła w ciągu jednego dnia kumulacja przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji (chemia, fizyka i matematyka);
- w pięciu z dziewięciu oddziałów zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji (chemia, fizyka, matematyka) nie były umieszczane na ostatniej lekcji;
- w ośmiu oddziałach uwzględniono zasadę naprzemiennego rozmieszczania zajęć o różnym stopniu trudności i o różnym charakterze.

W przypadku wszystkich oddziałów stwierdzono lokowanie co najmniej jednej lekcji zajęć z wychowania fizycznego przed przerwami 5 minutowymi.

W Gimnazjum nauczanie odbywało się w systemie jednozmianowym. Zajęcia rozpoczynały się o godz. 7³⁰ i kończą o godz. 14³⁰. Po pierwszej lekcji przerwa trwała 10 minut, po czwartej i szóstej po 15 minut. Pozostałe przerwy wynosiły po 5 minut.

(dowód: akta kontroli str. 13-14)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że zaplanowanie lekcji wychowania fizycznego przed przerwami dłuższymi powodowałoby kumulowanie w tym samym czasie zajęć dla kilku grup i konieczność organizowania ich na korytarzu szkolnym, a przed przerwami 5 minutowymi hala byłaby niewykorzystana. Wskazała również, że z uwagi, iż uczniowie oddziału Ic, IIc i IIIc są objęci dowozem, a autobus obsługuje jeszcze szkoły w dwóch miejscowościach (Orawce i Podwilku), brak jest możliwości wydłużenia wszystkich przerw.

(dowód: akta kontroli str. 79-83)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca jednak uwagę, że zbyt krótkie przerwy pomiędzy zajęciami nie pozwalają na regenerację sił, co w konsekwencji może prowadzić do przemęczenia uczniów i spadku koncentracji. Dlatego dla zapewnienia niezbędnego w czasie zajęć dydaktycznych skupienia uczniów konieczne jest zapewnienie im przynajmniej 10-minutowych przerw między lekcjami. Rozkład i długość przerw pomiędzy lekcjami powinny również umożliwiać uczniom spokojne spożycie drugiego śniadania i obiadu o odpowiedniej porze.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Szkoła nie zapewniła wszystkim uczniom higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych, uwzględniającego potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, bowiem w planach zajęć:

- czterech z dziewięciu badanych oddziałów umieszczono na ostatnich lekcjach zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji. W jednym oddziale (IIb) nie uwzględniono zasady naprzemiennego rozmieszczania zajęć o różnym stopniu trudności i o różnym charakterze (kolejno po sobie zaplanowano chemię fizykę i matematykę);

- trzech oddziałów (Ia, IIa, IIb) w ciągu jednego dnia skumulowano zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji, w tym w jednym przypadku, w jednym dniu zaplanowano zajęcia, które nie wymagały takiej koncentracji⁴.

Stanowiło to naruszenie § 12 ust. 3 załącznika nr 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół⁵ oraz § 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, zgodnie z którymi w tygodniowym rozkładzie zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinny być uwzględnione zasady ochrony zdrowia i higieny, a plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że nie ma możliwości zaplanowania zajęć z chemii, fizyki oraz matematyki w poszczególnych klasach na wcześniejszych lekcjach, gdyż nauczyciele, aby zrealizować swoją tygodniową liczbę zajęć, muszą mieć również w danym dniu sześć lub siedem lekcji, co automatycznie powoduje wypychanie przedmiotu na ostatnią lekcję. Wpływ na powyższą sytuację mają też względy organizacyjne, gdyż część nauczycieli (dla uzupełnienia etatu) uczy w innych szkołach – powoduje to, że nauczyciel rozpoczyna swoją pracę w danej szkole w czasie późniejszym.

(dowód: akta kontroli str. 13-14, 46-58, 79-83)

Ocena cząstkowa

W Gimnazjum nie wszystkim uczniom zorganizowano naukę w sposób zgodny z zasadami higieny procesu nauczania, bowiem w planach lekcji 44,4% zbadanych oddziałów stwierdzono przypadki lokowania przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji na ostatnich godzinach lekcyjnych, a w 33% oddziałów nie uwzględniono zasady naprzemiennego rozmieszczenia zajęć o różnym stopniu trudności i charakterze.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w Szkole

Opis stanu faktycznego

2.1. Dostęp uczniów do biblioteki, świetlicy oraz zespołu urządzeń rekreacyjno-sportowych

Szkoła zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁶ zapewniła uczniom możliwość korzystania z biblioteki oraz zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych. Biblioteka dostępna była dla uczniów w poniedziałek w godz. 7³⁰ - 8²⁵, 9¹⁰ - 14¹⁵, wtorek i czwartek od godz. 7³⁰ - 13³⁰ oraz w środę i piątek od godz. 7³⁰ - 9¹⁰, 10⁰⁰-14¹⁵. W Zespole Szkół była jedna świetlica, która organizacyjnie przypisana była do Szkoły Podstawowej.

(dowód: akta kontroli str. 15)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że w Gimnazjum nie wystąpiła potrzeba utworzenia oddzielnej świetlicy, gdyż nauka odbywa się w systemie jednozmianowym, do gimnazjum uczęszczają tylko uczniowie zamieszkali w Jabłoncu i tylko niewielka grupa jest dowożona i odwożona ze szkoły, a czas odjazdu jest dostosowany do zakończenia lekcji przez uczniów. Szkoła zapewnia uczniom bezpieczeństwo w sytuacji, gdy muszą dłużej przebywać w szkole poprzez możliwość korzystania z biblioteki szkolnej w celu odrobienia zadań, świetlicy, skorzystania (pod kontrolą) z komputera z dostępem do Internetu, uczestnictwo w pozalekcyjnych zajęciach sportowych oraz zajęciach rozwijających zainteresowania.

(dowód: akta kontroli str. 15, 79-82)

Na terenie Szkoły znajdowała się hala sportowa, boisko do gry w piłkę nożną i koszykówkę. Ponadto uczniowie mogli korzystać z obiektów sportowych typu Orlik (zarządzanych przez organy Gminy Jabłonka) oraz boiska sportowego (trawiastego) klubu sportowego „Orawianka” w Jabłoncu. Przed wejściem na ww. boiska, w miejscu widocznym były

⁴ Przykładowo: w klasie Ia we wtorek zaplanowano 7 lekcji, w tym chemię, fizykę, matematykę, j. polski, j. angielski oraz j. niemiecki, a w czwartek 6 lekcji, tj. 2 godziny j. polskiego, chemię, wychowanie fizyczne, lekcję wychowawczą oraz religię.

⁵ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm., dalej: rozporządzeniem w sprawie ramowych statutów.

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm., dalej ustawa o systemie oświaty.

umieszczone tablice z regulaminami określającymi zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego. Urządzenia sportowe były sprawne i nie zagrażały osobom z nich korzystającym (bramki, kosze, słupki do zawieszania siatki umocowane były na stałe).

(dowód; akta kontroli, str. 38-51)

2.2. Teren Szkoły i pomieszczenia sanitarnohigieniczne

Kontrola w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higienicznych warunków pobytu na terenie Szkoły, jak też w jej budynku⁷, wykazała m.in., że:

- plan ewakuacji szkoły umieszczony był w miejscu widocznym, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp, a drogi ewakuacji były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe;
- teren szkoły od dwóch stron był ogrodzony, a szlaki komunikacyjne wychodzące poza jej teren skierowane były na ulicę o niewielkim natężeniu ruchu⁸;
- na terenie szkoły zapewniono właściwe oświetlenie, równą nawierzchnię dróg i przejść;
- otwory kanalizacyjne studzienki były zakryte odpowiednimi pokrywami;
- miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których jest wzbroniony dostęp osobom nieuprawnionym były odpowiednio oznakowane i zabezpieczone przed swobodnym do nich dostępem;
- stopnie schodów były równe i nieśliskie. Wzdłuż schodów były balustrady zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich uczniów.

We wszystkich pomieszczeniach sanitarnohigienicznych zapewniono ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej, tj. stosownie do § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 27-32, 38-51)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że budynki Zespołu Szkół z dwóch stron nie są ogrodzone, gdyż:

- wraz budynkiem Liceum Ogólnokształcącego stanowią obiekty oświatowe położone przy ulicy mało uczęszczanej – dojazd do kilku posesji;
- organ prowadzący nie planował ogrodzenia działki, na której położone są budynki Zespołu, boisko sportowe;
- kontrole zewnętrzne (z Kuratorium Oświaty oraz Sanepidu) nie kwestionowały braku ogrodzenia oraz nie sugerowały, iż takie ogrodzenie należy wykonać.

(dowód: akta kontroli str. 83)

2.3. Meble edukacyjne i sale lekcyjne

Kontrola przeprowadzona na zlecenie NIK przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Targu wykazała, że:

- we wszystkich klasach meble szkolne dla uczniów były dostosowane do zasad ergonomii;
- na 167 stolików znajdujących się w salach dydaktycznych, 40 (24%) było częściowo zniszczonych (blaty były porysowane i miały obszarpane brzegi, pojedyncze dziury);
- w Szkole 85% wyposażenia, sprzętu i mebli edukacyjnych posiadało certyfikaty, a 100% sprzętu sportowego odpowiednie atesty i certyfikaty.

W okresie od 1 września 2015 r. do 4 maja 2016 r. Szkoła nie zakupiła na potrzeby szkoły nowych mebli szkolnych, sprzętu sportowego oraz urządzeń sportowych.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że z powodu niedostatecznej ilości środków finansowych, meble dydaktyczne są zakupywane i wymieniane sukcesywnie. Wszystkie meble

⁷ W tym ustalenia kontroli PPIŚ w Nowym Targu, przeprowadzona na zlecenie NIK – protokół kontroli nr NHD-29-57/16 z dnia 04 maja.2016 r.

⁸ Budynek szkoły oddalony jest od jezdni o około 15 m do 20 m.

edukacyjne, które zakupywała Szkoła posiadały atesty. Z uwagi, iż część stolików jest już częściowo zniszczona oraz była naprawiana we własnym zakresie, stąd na niektórych stolikach brak oznaczeń iż zostały dopuszczone do użytkowania w szkole.

(dowód: akta kontroli str. 27-29, 38-39, 83)

Gimnazjum dysponowało ośmioma salami dydaktycznymi o powierzchni od 49,3 m² do 55,8 m² oraz jedną pracownią informatyczną o powierzchni 47,8 m². W ośmiu na dziewięć przypadków na jednego ucznia (w zależności od liczebności oddziału) przypadło od 2 m² do 2,3 m². W jednym przypadku powierzchnia ta wynosiła 1,8 m².

(dowód: akta kontroli str. 38-39)

2.4. Żywnienie uczniów

W Zespole Szkół funkcjonowała stołówka szkolna, która organizacyjnie przypisana była do Szkoły Podstawowej. Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że ze stołówek mogą korzystać również uczniowie gimnazjum (obecnie korzysta 50 uczniów gimnazjum) i z tego też powodu w szkole nie funkcjonuje sklepik z artykułami spożywczymi. Rodzice uczniów również nie zgłaszali potrzeby zaopatrzenia szkoły w artykuły spożywcze typu drożdżówki, kanapki, napoje.

(dowód: akta kontroli str. 40, 79-82)

2.5. Stan sanitarny pomieszczeń Szkoły

Kontrola PPIS w zakresie stanu sanitarnego pomieszczeń Szkoły wykazała m.in., że ściany oraz podłogi ciągów komunikacyjnych (korytarze, klatki schodowe) były czyste, a pomieszczenia sanitarne (oddzielne dla dziewcząt i chłopców) znajdowały się na każdej kondygnacji. W pomieszczeniach tych zapewniona była wentylacja mechaniczna, ciepła woda w kranach oraz środki ochrony osobistej (mydło w płynie, ręczniki jednorazowe oraz suszarki).

(dowód: akta kontroli str. 27-31, 38-40, 45-46)

2.6. Możliwość pozostawiania podręczników i ubrań

W Szkole funkcjonowała szatnia, w której uczniowie mogli pozostawiać odzież wierzchnią w jednym miejscu. Szatnia usytuowana była w przyziemiu. Na dwa oddziały przypadło jedno pomieszczenie, w którym usytuowane były szafki – każdy uczeń miał do dyspozycji jedną szafkę.

(dowód: akta kontroli str. 38, 40, 47)

Szkoła zapewniła uczniom, zgodnie z § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, możliwość pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych poprzez udostępnienie uczniom indywidualnych szafek w pomieszczeniach szatni oraz szafach znajdujących się w salach dydaktycznych, będących w dyspozycji nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 29, 38, 40, 47)

Przeprowadzona przez PPIS kontrola masy ciała i pomiarów ciężaru tornistrów wykazała, że na 165 uczniów objętych kontrolą, w przypadku 146 uczniów ciężar tornistra mieścił się w niskiej normie do 10% masy ciała, a u 19 uczniów do 15% masy ciała.

(dowód: akta kontroli str. 33-35)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że w ramach działań na „rzecz lekkich tornistrów” udostępniono uczniom indywidualne szafki, możliwość korzystania z posiłków w stołówce szkolnej, a na spotkaniach z pedagogiem szkolnym (w ramach zajęć profilaktycznych) oraz lekcjach wychowawczych przeprowadzono rozmowy na temat obciążeń tornistrów.

(dowód: akta kontroli str. 83)

2.7. Dostęp do Internetu i gabinetu profilaktyki zdrowotnej

Szkoła zapewniła uczniom dostęp do Internetu na stanowiskach komputerowych znajdujących się w pracowni informatycznej (12 stanowisk) oraz bibliotece szkolnej (cztery stanowiska). Szkoła nie udostępniła uczniom możliwości korzystania z sieci Wi-Fi.

Dostęp do treści niepożądanych zabezpieczono poprzez filtrowanie treści wyszukiwanych w Internecie za pomocą oprogramowania „beniamin” (licencja ważna do 12 maja 2017 r.). Ustalono, że przedmiotowy program zabezpieczał w pełni dostęp do treści niepożądanych.

(dowód: akta kontroli str. 63)

Szkoła, stosownie do postanowień art. 67 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty zapewniła uczniom możliwość korzystania z profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej⁹. Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej mieścił się w siedzibie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Jabłonce, oddalonym o około 500 m od budynku Szkoły. Uczniowie - zgodnie z harmonogramem pracy pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania - mogli z niego korzystać w piątki, w godzinach od 7³⁰ do 15⁰⁵.

(dowód: akta kontroli str. 53-54)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła m.in., że do roku szkolnego 2014/2015 gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej mieścił się w budynku Przedszkola, zlokalizowanego obok Zespołu. W roku szkolnym 2015/2016 przyjęto rozwiązanie, że świadczenia na rzecz uczniów będą wykonywane w ośrodku zdrowia, gdyż na miejscu jest również lekarz. Szkoła pozostaje w kontakcie telefonicznym z pielęgniarką obsługującą Zespół i w przypadku potrzeby jest wzywana. Nie było przypadku, aby odmówiła przyjścia do szkoły. Ponadto uczniowie - w razie potrzeby – mogli zgłaszać się do gabinetu w każdy dzień, w godzinach jego urzędowania.

(dowód: akta kontroli str. 79-82)

Apteczki znajdowały się w: pokoju nauczycielskim, pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, oraz kuchni. Wyposażenie apteczek było kompletne. Środki stanowiące wyposażenie apteczek poza opaskami uciskowymi, chustą opatrunkową i kroplami żołądkowymi miały ważny termin przydatności do użycia.

(dowód: akta kontroli str. 55)

W Gimnazjum zatrudnionych było 28 nauczycieli, w tym 26 (w 2012 r.) zostało przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Ponowne przeszkolenie nauczycieli w powyższym zakresie wg wyjaśnień dyrektora Zespołu zaplanowano w roku szkolnym 2016/2017 r.

(dowód; akta kontroli str. 58)

2.8. Wypadki na terenie szkoły.

Według zapisów w rejestrze wypadków w okresie od 1 września 2015 r. do 1 czerwca 2016 r. na terenie Gimnazjum nie wystąpiły zdarzenia, zakwalifikowane przez Szkołę, jako wypadek. Rejestr wypadków prowadzony był w formie elektronicznej i był zgodny ze wzorem określonym w załączniku nr 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że w celu zapobieżenia wypadkom w szkole podjęto m.in. następujące działania:

- na początku roku szkolnego, nauczyciele wychowania fizycznego informują uczniów o zasadach i przepisach BHP podczas wykonywania ćwiczeń i gier sportowych,
- wychowawcy klas oraz nauczyciele zajęć edukacyjnych podają uczniom reguły i zasady BHP obowiązujące podczas lekcji, przerw międzylekcyjnych oraz w drodze do i ze szkoły,
- podczas apeli szkolnych przypominane są uczniom zasady bezpieczeństwa.

(dowód: akta kontroli str. 64, 85)

⁹ Zespół w dniu 7 grudnia 2010 r. zawarł (na czas nieokreślony) z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Gminie Jablonka porozumienie o udzielenie świadczeń opieki pielęgniarskiej.

2.9. Kontrole w zakresie bezpieczeństwa i higieny

Zgodnie z postanowieniami § 3 ust 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkole, zespół kontrolny (powołany przez dyrektora Szkoły) w dniu 28 sierpnia 2015 r. oraz 29 stycznia 2016 r. dokonał kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkoły. W obu przypadkach potwierdzono gotowość Szkoły do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych (nie stwierdzono zagrożeń i nie sformułowano żadnych uwag i wniosków).

(dowód: akta kontroli str. 60-62)

W Szkole organy zewnętrzne przeprowadziły następujące kontrole:

1. Zakład Kominiański z Jordanowa 15 czerwca 2015 r. przeprowadził okresową kontrolę przewodów kominowych - nieprawidłowości nie stwierdzono.
2. Firma Ochrona P. Poż z Toporzyska 23 października 2015 r. przeprowadziła przegląd systemu sygnalizacji pożarowej – nieprawidłowości nie stwierdzono.
3. PPIS 18 listopada 2015 r. przeprowadził ocenę stanu sanitarnego sal dydaktycznych, pracowni komputerowych, sanitariatów szkolnych, sali gimnastycznej z zapleczem, szatni oraz zaplecza żywieniowego Zespołu. Stwierdzono, że pomieszczenia są utrzymane w czystości, a sanitariaty myte i dezynfekowane na bieżąco. Umywalki zaopatrzone były w mydło w płynie i ręczniki jednorazowe. Teren wokół szkoły utrzymany w porządku. W przypadku zaplecza żywieniowego stwierdzono, że sufit w pomieszczeniu wydawania posiłków jest częściowo brudny i wymaga odnowienia, próg w drzwiach prowadzących do magazynu środków spożywczych jest zniszczony, z ubytkami farby, a sprzęt porządkowy przetrzymywany nieprawidłowo. Szkoła usunęła w uzgodnionym terminie powyższe nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 65-78, 84)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Szkoła, jak wykazała kontrola PPIS, nie zapewniła uczniom higienicznych warunków pobytu w niej, gdyż ściany oraz sufity we wszystkich salach dydaktycznych były brudne i zakurzone, stolarka drzwiowa w sanitariatach dla uczniów była częściowo zniszczona (odrapana z ubytkami w powierzchni), w sanitariatach na zapleczu hali sportowej brak było wentylacji mechanicznej (była tylko wentylacja grawitacyjna), na 167 stolików 40 (24%) było częściowo zniszczonych, a w przypadku pięciu kaloryferów brak było pokryw górnych lub bocznych.

(dowód: akta kontroli str. 27-31, 38-40, 45-46)

Stosownie do § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny Dyrektor szkoły zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że z powodu niedostatecznej ilości środków finansowych sale dydaktyczne odnawiane są co kilka lat.

(dowód: akta kontroli str. 83)

W protokole kontroli PPIS z 21 kwietnia 2016 r.¹⁰ podano, że wspólnie z dyrektorem Zespołu Szkół ustalono, że powyższe nieprawidłowości zostaną usunięte do 31 sierpnia 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 27-32, 38-40)

2. Teren szkoły ogrodzony był z dwóch stron, przy czym brak było ogrodzenia od strony ulicy dojazdowej do pobliskich posesji, czym naruszono postanowienia § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkole.

(dowód: akta kontroli str. 38-41)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że organ prowadzący nie planował ogrodzenia działki, na której położone są budynki Zespołu, boisko sportowe, a kontrole zewnętrzne

¹⁰ Nr NHD-19-58/16.

(z Kuratorium Oświaty oraz Sanepidu) nie kwestionowały braku ogrodzenia oraz nie sugerowały, iż takie ogrodzenie należy wykonać.

(dowód: akta kontroli str. 83)

3. W apteczkach znajdujących się w pomieszczeniach szkoły, o których mowa w § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkole, niektóre środki do udzielenia pierwszej pomocy miały nieaktualną datę ważności¹¹.

Zastępca dyrektora Zespołu wyjaśnił, że okresowy przegląd apteczek odbył się w maju 2015 r., wówczas wszystkie składniki apteczki posiadały aktualną datę ważności. Kolejny przegląd zaplanowany był na czerwiec 2016 r. Z uwagi, iż wszystkie środki są zapakowane sterylnie, jedne posiadają datę ważności inne są bezterminowe, stąd przeoczono datę ważności, która upłynęła przed kolejnym przeglądem.

(dowód: akta kontroli str. 55-57)

4. Zaplecze żywieniowe Zespołu Szkół, zgodnie z ustaleniami kontroli PPIS, nie spełniało wymagań określonych w załączniku II rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych¹², gdyż¹³ m.in.: płytki na ścianie przy drzwiach w pomieszczeniu zmywali były obite (z ubytkami w powierzchni), powierzchnia rur centralnego ogrzewania przebiegające przez wszystkie pomieszczenia kuchni była zniszczona (obita i odpadająca farba), w pomieszczeniu magazynu suchego, w pomieszczeniu obróbki wstępnej, w szatni oraz pomieszczeniu WC personelu powierzchnie ścian i sufitów były zakurzone i brudne, a w otwieranych oknach kuchennych brak było siatek zabezpieczających przed dostępem owadów.

W protokole PPIS z 21 kwietnia 2016 r.¹⁴ podano, że powyższe nieprawidłowości Zespół Szkół usunie do 31 sierpnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 16-19)

Dyrektor Zespołu w wyjaśnieniu podała, że z uwagi na niedostateczną ilość środków finansowych sale dydaktyczne i zaplecze żywieniowe odnawiane są co kilka lat. Z tego samego powodu meble dydaktyczne są zakupywane i wymieniane sukcesywnie. Wyjaśniła również, że wszystkie meble edukacyjne, które zakupywała Szkoła posiadały atesty. Z uwagi, iż część stolików jest już częściowo zniszczona oraz była naprawiana we własnym zakresie, stąd na niektórych stolikach brak oznaczeń, że zostały dopuszczone do użytkowania w szkole.

(dowód: akta kontroli str. 83)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Ocena cząstkowa

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli przebywanie uczniów w salach lekcyjnych, których powierzchnia przypadająca na jednego ucznia jest mniejsza niż 2 m² może mieć negatywny wpływ na efektywność ich pracy umysłowej.

Szkoła nie zapewniła uczniom w pełni higienicznych warunków pobytu w szkole. Zastrzeżenia NIK dotyczą w szczególności brudnych i zakurzonych sal dydaktycznych oraz przechowywania w apteczkach środków do udzielenia pierwszej pomocy, których termin ważności upłynął.

¹¹ Termin ważności kropli żołądkowych upłynął w październiku 2015 r., a opasek uciskowych w okresie od czerwca 2015 r. do stycznia 2016 r.

¹² Dz. Urz. UE L 2004 Nr 139, str. 1.

¹³ Według ustaleń Państwowego Powiatowego Inspektora w Nowym Targu z dnia 21 kwietnia 2016 r.

¹⁴ Nr NHŻ-6-69/16.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁵, wnosi o:

- 1) organizowanie uczniom zajęć dydaktyczno-wychowawczych w sposób uwzględniający zasady higieny pracy umysłowej;
- 2) rzetelne weryfikowanie zawartości apteczek pod kątem terminów ważności środków do udzielenia pierwszej pomocy;
- 3) podjęcie działań w celu pełnego ogrodzenia terenu szkoły;
- 4) wykonanie zaleceń kontroli zewnętrznych dotyczących m.in. odnowy ścian i sufitów w salach dydaktycznych, zapleczu żywieniowym;
- 5) wymianę zniszczonych mebli szkolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 8 czerwca 2016 r.

Kontroler

Jerzy Baranek
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor

¹⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 677.